

Hemşirelik Öğrencilerinin Prostat Kanseri Taramalarına Yönelik Bilgi Düzeyini Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi

Determining The Factors Affecting The Knowledge Level of Nursing Students on Prostate Cancer Screening

Enes BULUT¹

ÖZ

Araştırmanın amacı, hemşirelik bölümünde öğrenim gören öğrencilerin prostat kanseri taramalarına yönelik bilgi düzeylerini etkileyen etmenleri belirlemektir. Verilerin toplanmasında "Kişisel Bilgi Formu" ve "Prostat Kanseri Taramaları Bilgi Testi" kullanıldı. Araştırmanın evrenini bir Sağlık Bilimleri Fakültesi'nin hemşirelik bölümü birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıfında öğrenim gören tüm öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklem seçimine gidilmeyip tüm öğrencilere ulaşmak hedeflendi. Form ve test, Google Formlar uygulaması üzerinde oluşturulduktan sonra öğrencilerin bir kez doldurmalarına izin verecek şekilde öğrencilerle paylaşıldı ve veriler toplandı. Çalışma 130 hemşirelik öğrencisinin katılımıyla tamamlandı. Verilerin analizinde ortalama, standart sapma, yüzdeler, frekans ve minimum-maksimum değerler kullanıldı. Değişkenler arası karşılaştırmaları yapmak için bağımsız gruplarda t testi ve One way ANOVA testinden yararlanıldı. Eğitim düzeyinin prostat kanseri taramaları bilgi testi puan ortalaması üzerinde anlamlı etkisi olduğu tespit edildi. Hemşirelik müfredatında onkoloji hemşireliğine ilişkin eğitimlerin daha fazla verilerek bilgi düzeyinin artırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Kanseri Taraması, Hemşirelik Öğrencisi, Prostat Kanseri, Tarama

ABSTRACT

The aim of the study is to determine the factors affecting the knowledge level of students studying in the nursing department about prostate cancer screening. "Personal Information Form" and "Prostate Cancer Screening Information Test" were used to collect data. The universe of the research consists of all students studying in the first, second, third and fourth year of the nursing department of a Health Sciences Faculty. It was aimed to reach all students, not choosing a sample. After the form and quiz were created on the Google Forms application, they were shared with students and data were collected, allowing students to fill in once. The study was completed with the participation of 130 nursing students. Mean, standard deviation, percentage, frequency and minimum-maximum values were used in the analysis of the data. In order to make comparisons between variables, t-test and One-way ANOVA test were used in independent groups. It was determined that the education level had a significant effect on the prostate cancer screening knowledge test mean score. It is recommended to increase the level of knowledge by giving more training on oncology nursing in the nursing curriculum.

Keywords: Nursing, Cancer Screening, Nursing Student, Prostate Cancer, Screening

Etik izin Artvin Çoruh Üniversitesi Rektörlüğü Etik Kurulu'ndan 17.03.2021 tarihinde alındı (Sayı: E18457941-050.99-6941)

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Enes BULUT, Cerrahi Hastalıklar Hemşireliği, Artvin Çoruh Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, bulutts61@artvin.edu.tr, ORCID: 0000-0002-1579-6887

İletişim / Corresponding Author: Enes BULUT
e-posta/e-mail: bulutts61@artvin.edu.tr

Geliş Tarihi / Received: 30.06.2021
Kabul Tarihi/Accepted: 13.05.2022

GİRİŞ

Kanserler, tüm dünya ülkelerinde ölümlere neden olan ve yaşam beklentisini önemli derecede engelleyen nedenlerin başında gelmektedir. Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ) 2019 verilerine göre 70 yaş altındaki ölüm nedenleri arasında ilk ikide yer almaktadır.¹ Yüksek mortalite ve morbidite oranına rağmen teknolojinin gelişmesi ve toplumların bilinçlendirilmesiyle birlikte erken tanı yöntemleri uygulanabilmekte ve doğru zamanda tedavi uygulanarak kansere bağlı mortalite ve morbidite oranları azaltılabilmektedir.^{2,3}

Prostat kanseri, 2020 yılında dünya genelinde en sık görülen ilk beş kanser türü arasında yer almaktadır.⁴ Ülkemizde ise prostat kanseri en sık görülen ikinci kanser olarak göze çarpmaktadır.⁵ Ancak diğer kanser çeşitlerinde olduğu gibi prostat kanseri erken tanı yöntemlerinin uygulanması mortalite ve morbiditeyi düşürmektedir.⁶⁻⁸ Prostat kanseri erken tanı yöntemleri arasında PSA (prostat spesifik antijen) ölçümü, prostat biyopsisi ve mpMRI (çok parametrelili manyetik rezonans görüntüleme) gibi yöntemler yer almaktadır.^{9,10} Araştırmaların sonucunda prostat kanserini

önlemek için kanıt temelli öneriler ortaya koyulmuş olsa dahi başta tanı alma korkusu ve bilgi eksikliği olmak üzere insanlar çeşitli nedenlerle erken tanı yöntemlerine başvurmamaktadır.^{6,11,12}

Literatürde prostat kanseri riski taşıyan erkekler üzerinde erken tanı yöntemlerine ilişkin bilgi düzeyine ilişkin çalışmalar yer almaktadır. Ancak hemşirelik bölümünde öğrenim gören ve iç hastalıkları, cerrahi hastalıklar, halk sağlığı, kadın hastalıklar vb. alanlarda birçok bilgi ve beceriyle donatılan öğrencilerin prostat kanseri taramalarına ilişkin bilgi düzeyini inceleyen çalışmalara rastlanmamıştır. Hemşirelik öğrencileri toplum sağlığını geliştirmek adına toplumdaki en önemli gruplar arasında yer almaları nedeniyle bilgi düzeylerinin belirlenmesi ve etkileyen faktörlerin ortaya koyularak gerekli düzenlemelerin yapılması gerekmektedir. Bu bilgiler ışığında bu çalışma, hemşirelik bölümünde öğrenim gören öğrencilerin prostat kanseri taramalarına ilişkin bilgi düzeyini ve etkileyen etmenleri belirlemek amacıyla yapıldı.

MATERYAL VE METOT

Araştırmanın Tipi

Araştırma tanımlayıcı tipte yapılmıştır.

Araştırmanın Yeri ve Zamanı

Araştırma, 20.03.2021-20.04.2021 tarihleri arasında Türkiye'nin kuzeydoğu bölgesinde yer alan bir devlet üniversitesinin Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü'nde yürütülmüştür.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini hemşirelik bölümü birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıfta öğrenim gören tüm hemşirelik öğrencileri oluşturmuştur. Örneklem seçimine gidilmeden tüm evrene (N=250) ulaşmak hedeflenmiştir. Çalışma 130 öğrencinin katılımıyla tamamlanmıştır (%52).

Veri Toplama Araçları

Araştırma verileri "Kişisel Bilgi Formu" ile "Prostat Kanseri Taramaları Bilgi Testi" kullanılarak toplanmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: Kişisel Bilgi Formu, literatür taraması sonucunda katılımcıların yaşı, cinsiyeti, sınıfı vb. sosyodemografik özelliklerini değerlendirmek amacıyla hazırlanmış 11 sorudan oluşan bir formdur.^{6,9,15,16}

Prostat Kanseri Taramaları Bilgi Testi: Prostat kanseri taramalarına yönelik bilgi düzeyini tespit etmek için Weinrich ve arkadaşları tarafından geliştirilmiş, Çapık ve Gözüm tarafından geçerlik güvenirlik çalışmaları yapılmış olan test 12 maddeden oluşmaktadır. Testin 9, 10, 11 ve 12. maddeleri engeller, 2 ve 4. maddeleri belirtiler, 1 ve 3. maddeleri risk faktörleri, 6

ve 8. maddeleri yan etkiler ve 5. maddesi tarama yaşına yönelik maddelerdir. Maddelere “doğru”, “yanlış” veya “bilmiyorum” şeklinde yanıtlar verilebilmektedir. Testteki 3, 8, 9 ve 10. maddelere “yanlış”, geri kalan maddelere “doğru” yanıtının verilmesi gerekmektedir. Doğru yanıtlanan maddeler “1”, yanlış yanıtlanan maddeler ise “0” puanla değerlendirilmektedir. Puanlama sırasında, “bilmiyorum” şeklinde verilen yanıtlar yanlış olarak kabul edilmekte ve 0 puan verilmektedir. Testten 0 ile 12 arasında puan alınabilmekte olup 0-7 puan alanlar “düşük düzeyde bilgili”, 8-10 puan alanlar “orta düzeyde bilgili” ve 11-12 puan alanlar “yüksek düzeyde bilgili” olarak değerlendirilmektedir.^{8, 15}

Verilerin Toplanması ve Analizi

Kişisel Bilgi Formu ve Prostat Kanseri Taramaları Bilgi Testi, Google Formlar uygulaması üzerinde elektronik formlar haline getirilerek, araştırmanın yapıldığı kurumda öğrenim gören öğrenciler ile paylaşılmıştır. Öğrencilerin çalışmaya birden çok kez katılımını engellemek amacıyla formun ayarlarında gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Öğrencilerden gelen yanıtlar elektronik ortamda toplanmış ve veriler

Statistical Package for Social Sciences 18.0 (SPSS 18.0) programına girilerek analiz edilmiştir. Verilerin analizinde yüzdelik, frekans, minimum-maksimum değerler, ortalama ve standart sapma değerlerine yer verilmiştir. Değişkenler arasındaki karşılaştırmaları yapmak için iki bağımsız değişkenli karşılaştırmalarda bağımsız gruplarda t testi, üç ve üzeri bağımsız değişkenli karşılaştırmalarda ise One way ANOVA testi uygulanmıştır.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmanın yürütüleceği kurumun etik kurulundan 17.03.2021 tarihinde etik kurul onayı (Sayı: E18457941-050.99-6941) ve ilgili fakülte dekanlığından kurum izni (E-82587833-605.99-22842) alınmıştır. Ayrıca çalışmaya katılım için paylaşılan elektronik formda yer alan bilgilendirilmiş onam formunun onaylanması sağlanarak katılımcıların izni temin edilmiştir. Prostat Kanseri Taramaları Bilgi Testi'nin kullanımı için ise Çapık ve Gözüm'den izin alınmıştır.

Teşekkür

Çalışmaya katılan öğrencilere ve bilgi testinin kullanımına izin veren Çapık ve Gözüm'e teşekkür ederim.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Çalışma, hemşirelik bölümünde öğrenimini sürdüren 130 öğrencinin katılımı ile tamamlandı. Katılımcıların yaş ortalaması 20.88±1.63 olup %85.4'ü kadın, %34.6'sı üçüncü sınıfta öğrenim görmekte, %67.7'si hemşirelik eğitiminin ikinci yılında kanser ve ilişkili konularda daha ayrıntılı bilgi ve beceriler için verilen onkoloji hemşireliği dersini almamış ve %56.9'unun aile ya da yakın çevresinde herhangi biri kanser tanısı almıştır. Öğrencilerin %7.7'sinin aile ya da akrabalarında herhangi biri prostat kanseri tanısı almamış, %53.1'inin ise aile ya da akrabalarından herhangi birinin kanser nedeniyle hayatını kaybettiği tespit edildi. Ayrıca öğrencilerin %76.9'unun düzenli sağlık kontrolü yaptırmadığı, %77.7'sinin kanser tanısı almaktan korktuğu ve %50.8'inin aile ya da çevresinde kanser riski taşıyan bireyleri Kanser Erken Teşhis,

Tarama ve Eğitim Merkezi'ne (KETEM) yönlendirmediği belirlendi (Tablo 1).

Tablo 1. Katılımcıların Sosyo-demografik Özellikleri

Sosyo-demografik Özellik	n	%
Cinsiyet		
Kadın	111	85,4
Erkek	19	14,6
Sınıf		
1	24	18,5
2	31	23,8
3	45	34,6
4	30	23,1
Onkoloji Hemşireliği Dersi Alma Durumu		
Aldı	42	32,3
Almadı	88	67,7
Aile ya da Yakın Çevrede Kanser Tanısı Alma Durumu		
Tanı alan var	74	56,9
Tanı alan yok	56	43,1

Tablo 1. (Devamı)

Aile ya da Akrabalarda Prostat Kanseri Tanısı Alma Durumu		
Tanı alan var		7,7
Tanı alan yok	10	
	120	92,3
Aile ya da Akrabalarda Kansere Nedeniyle Vefat Etme Durumu		
Vefat eden var		53,1
Vefat eden yok	69	
	61	46,9
Düzenli Sağlık Kontrolü Yaptırma Durumu		
Yaptırıyorum	30	23,1
Yaptırmıyorum	100	76,9
Kanser Tanısı Almadan Korkma Durumu		
Korkuyorum	101	77,7
Korkmuyorum	29	22,3
Risk Taşıyan Bireyleri KETEM'e Yönlendirme Durumu		
Yönlendiriyorum		49,2
Yönlendirmiyorum	64	
	66	50,8

Çalışmaya katılan öğrencilerin Prostat Kanseri Taramaları Bilgi Testi'nden aldıkları toplam puan ortalaması 5.36 ± 2.49 'dur. Öğrencilerin öğrenim gördüğü sınıf düzeyi arttıkça testten aldıkları puan ortalaması istatistiksel olarak anlamlı şekilde artış gösterdi ($p=0.013$). Aralarında anlamlı farklılık bulunmamasına rağmen kadın öğrencilerin puan ortalamaları erkeklere göre, onkoloji hemşireliği dersi alanların almayanlara göre, aile ya da çevresinde kanser tanısı almış bireyler olmayanların olanlara göre, aile ya da akrabalarında prostat kanseri tanısı almış bireyler olmayanlara göre ve aile ya da akrabalarında kanser nedeniyle vefat eden bireyler olanların olmayanlara göre yüksek bulundu. Ayrıca düzenli sağlık kontrolü yaptıran öğrencilerin puan ortalamalarının düzenli kontrol yaptırmayanlara göre, kanser tanısı almaktan korkmayanların korkanlara göre ve çevresinde kanser yönünden risk taşıyan bireyleri KETEM'e yönlendirenlerin yönlendirmeyenlere göre yüksek olduğu saptandı (Tablo 2).

Tablo 2. Katılımcıların Prostat Kanseri Taramaları Bilgi Testi Toplam Puan Ortalamaları

Bağımsız Değişken	Test Toplam Puan Ortalamaları	İstatistiksel Analiz
Cinsiyet		
Kadın	5,51±2,33	p=0.267
Erkek	4,47±3,22	
Sınıf		
1	4,12±3,09	p=0.013
2	5,19±2,19	
3	5,53±2,37	
4	6,26±2,08	
Onkoloji Hemşireliği Dersi Alma Durumu		
Aldı	5,95±2,14	p=0.059
Almadı	5,07±2,60	
Aile ya da Yakın Çevrede Kansere Tanısı Alma Durumu		
Tanı alan var	5,25±2,44	p=0.330
Tanı alan yok	5,50±2,57	
Aile ya da Akrabalarda Prostat Kanseri Tanısı Alma Durumu		
Tanı alan var	5,80±2,34	p=0.496
Tanı alan yok	5,32±2,51	
Aile ya da Akrabalarda Kansere Nedeniyle Vefat Etme Durumu		
Vefat eden var	5,39±2,37	p=0.685
Vefat eden yok	5,32±2,63	
Düzenli Sağlık Kontrolü Yaptırma Durumu		
Yaptırıyor	5,86±2,33	p=0.382
Yaptırmıyor	5,21±2,53	
Kanser Tanısı Almadan Korkma Durumu		
Korkuyor	5,34±2,53	p=0.950
Korkmuyor	5,41±2,36	
Risk Taşıyan Bireyleri KETEM'e Yönlendirme Durumu		
Yönlendiriyor	5,75±2,27	p=0.102
Yönlendirmiyor	4,98±2,65	

Mortalite ve morbiditeye neden olma riski en fazla olan ancak erken tanı ve tedavilerin uygulanmasıyla ciddi sağkalım oranları elde edilen kanser gibi hastalıklarda erken tanı yöntemlerine başvurmak çeşitli sosyo-demografik etmenlere bağlı olarak değişiklik gösterebilir. Sosyo-demografik etmenlerin yanında sağlık alanında eğitim görmek ve bu konuda bilinçli olmak kanserde erken tanı yöntemlerine başvurmayı arttıran önemli etkenlerdendir.^{16, 17} Sağlık bakım sürecinde en aktif rolü oynayan hemşirelik mesleğine

aday öğrencilerin kanserde erken tanı yöntemlerine ilişkin bilgi düzeyleri ve bu düzeyi etkileyen etmenlerin belirlenerek gerekli girişimlerde bulunulması hem birey hem de toplum sağlığı açısından pozitif etki gösterecektir. Bu çalışmada, Türkiye'nin kuzeydoğusunda yer alan bir üniversitenin hemşirelik bölümü birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıfında öğrenim gören 130 öğrencinin, erkeklerde sık görülen kanser türlerinden prostat kanserinin taramalarına yönelik bilgi düzeyi incelendi.

Çalışmaya katılan öğrencilerin cinsiyete göre prostat kanseri taramalarına ilişkin bilgi düzeyi ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamakla birlikte kadın öğrencilerin bilgi düzeyi puan ortalaması erkek öğrencilere göre daha yüksek bulundu (5.51 ± 2.33 , 4.47 ± 3.22 ; $p=0.267$). Literatürde erkek ve kadınların prostat kanseri taramalarına ilişkin bilgi düzeyi ile ilgili bir karşılaştırmaya rastlanmamakla birlikte Campbell and McClain (2013)'in öğrenciler üzerinde prostat sağlığı okuryazarlığına ilişkin yaptığı çalışmada erkek öğrencilerin bilgi düzeyinin kadınlara göre yüksek olduğu ortaya koyulmuştur.¹⁶ Toplumda her cinsiyetin kendisine özgü kanser türlerinin tarama yöntemlerine ilişkin bilgi düzeyinin yüksek olması beklenebilir. Ancak özellikle tanı almak korkusu nedeniyle erkeklerin prostat kanseri taramalarına ilişkin bilgi düzeyinin düşük olduğu düşünülmektedir.

Sınıflar arası bilgi düzeyi karşılaştırılması yapıldığında birinci sınıftan dördüncü sınıfa doğru gidildikçe bilgi düzeyinin istatistiksel olarak anlamlı şekilde arttığı görüldü ($p=0.013$). Yapılan bir çalışmada çalışmada tıp fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin bilgi düzeyinin sınıf düzeyinin artmasıyla anlamlı bir artışın meydana geldiği gösterilmiştir.¹⁷ Farklı bir çalışmada ise bir üniversitede çalışan 100 erkek personelin bilgi düzeyi incelenmiş ve eğitim düzeyinin artmasıyla bilgi düzeyi ortalamaları arasında anlamlı fark olduğu belirtilmiştir.¹⁸ Hemşirelik eğitiminde ilk yılda hemşireliğin tüm alanlarında yer alan bilgi ve beceriler kazandırılırken ilerleyen yıllarda dahili ve cerrahi hastalıklar, kadın

hastalıkları ve doğum ve çocuk hastalıkları gibi alanlara ilişkin bilgi ve becerilere yönelik uygulamalar ağırlık kazanmaktadır. Ayrıca lisans mezuniyeti sonrası lisansüstü düzeyde öğrenim görmek yalnızca bilgi ve beceri kazanmak anlamında değil, ayrıca bilgiye ulaşma ve yorumlama anlamında da katkı sağlamaktadır. Bu nedenle öğrenim görülen sınıf düzeyi ve eğitim düzeyinin artmasıyla prostat kanseri taramalarına ilişkin bilgi düzeyinin artış gösterdiği düşünülmektedir.

Hemşirelik öğrencilerinden onkoloji hemşireliği dersini alan öğrencilerin bilgi düzeyi puan ortalaması dersi almayanlara göre yüksek bulundu. Ancak aradaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmadı ($p=0.059$). Özellikle dahiliye (iç hastalıkları) hemşireliği dersinde onkolojiye yönelik eğitim verilmesine rağmen konu yoğunluğuna bağlı olarak bilgi sunumu kısıtlı kalabilmektedir. Onkoloji hemşireliği dersinde ise kanserlerin belirtileri, risk faktörler, erken tanı ve tedavi yöntemleri ile tedavi sonrası hasta bakımına yönelik bilgiler kapsamlı şekilde verilmektedir. İstatistiksel olarak anlamlı olmamasına rağmen dersi alanların bilgi düzeyinin yüksek olmasında eğitimin etkili olduğu düşünülmektedir.

Çalışmaya katılım sağlayan öğrencilerden aile ya da akrabalarında prostat kanseri tanısı alanların ve kanser nedeniyle vefat eden yakını olanların bilgi düzeyi puan ortalamaları anlamlı olmamakla birlikte diğer öğrencilere göre yüksek bulundu. Yapılan bazı çalışmalarda ailesinde prostat kanseri öyküsü olanların prostat kanserine ilişkin bilgi düzeyinin kanser öyküsü olmayanlara göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.^{6, 14, 19, 20} Bir çalışmada ise ailesinde prostat kanseri tanısı almış olan kişilerin yalnızca %15.9'unun prostat kanseri taramalarına ilişkin bilgi düzeyinin iyi olduğu saptanmıştır.²¹ Prostat kanseri risk faktörleri arasında ailesel yatkınlık yer almaktadır. Ailesel yatkınlığın kanser gelişiminde ve kansere bağlı ölümlerde etkili olması nedeniyle, aile ya da akrabalarında prostat kanseri tanısı alan hemşirelik öğrencilerinin tarama yöntemlerini daha fazla araştırdıkları

ve dolayısıyla daha fazla bilgiye sahip olduğu düşünülmektedir.

Çalışmamızda, düzenli sağlık kontrolü yaptıran öğrencilerin prostat kanseri taramalarına ilişkin bilgi düzeyi, düzenli sağlık kontrolü yaptırmayanlara göre yüksekti. Ancak aradaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmadı ($p=0.382$). Yapılan bir çalışmada prostat kanseri muayenesi yaptırmış olan ya da yaptırmak isteyen erkek hastaların bilgi düzeylerinin muayene olmamış ya da olmak istemeyen hastalara göre anlamlı şekilde yüksek olduğu bulunmuştur.⁶ Benzer şekilde farklı bir çalışmada da prostat kanseri için muayene olan, PSA ölçtüren veya gelecekte kanser taramalarına katılmayı düşünenlerin bilgi düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.²⁰ Diğer bir çalışmada ise prostat kanseri taramalarına ilişkin tutum ile prostat kanseri bilgi düzeyi arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.²² Düzenli sağlık kontrolleri, herhangi bir hastalığın erken dönemde tanınmasını ve tedavisine başlanmasını sağlamaktadır. Kanser taramaları da sağlık kontrolleri kapsamında yer almaktadır. Tarama yöntemlerinin etkinliğini bilen ve sağlığını korumak için düzenli şekilde kontrollerini yaptıranların bilgi düzeylerindeki yükseklik, bireylerin bilinçliliğine ve sağlığa verdikleri öneme bağlanabilir.

Hemşirelik öğrencilerinin kanser tanısı almaya ilişkin korkularına göre bilgi düzeyi ortalamaları karşılaştırıldığında tanı almaktan korkmayan öğrencilerin bilgi düzeyi istatistiksel olarak anlamlı olmamakla birlikte daha yüksek bulundu ($p=0.950$). Konu ile ilgili çalışmalarda, tanı alma korkusunun prostat kanser taramalarına olumsuz etki oluşturduğunu belirtmiştir.^{19, 23, 24} Kanser tanısı alma korkusu, bireylerde taramalara yönelme konusunda engel oluşturabilir. Bu durum; kanser taramalarına ilişkin bilgi arayışının az ve dolayısıyla bilgi düzeyinin düşük olmasıyla açıklanabilir. Dolayısıyla kanser taramalarına ilişkin bilgi arayışı bu bireylerde az olacağından bilgi düzeyindeki düşüklükle ilişkili tutulabilir.

Son olarak, etrafında kanser riski taşıyanları KETEM'e yönlendiren öğrencilerin bilgi düzeyi ortalamalarının diğer öğrencilere göre anlamlı fark olmamakla birlikte yüksek olduğu görüldü ($p=0.102$). KETEM, birçok kanser türünün erken tanısı için oluşturulmuş bir sağlık kurumudur. Risk taşıyan bireylerin bu kurumlara giderek tarama yaptırmaları, sağ kalım oranı adına önemli bir girişimdir. Prostat kanseri taramalarına ilişkin bilgi düzeyi yüksek olan öğrencilerin, taramalara ilişkin daha bilgili ve duyarlı olmaları nedeniyle etraflarında onkolojik risk altındaki bireyleri KETEM'e yönlendirdiği düşünülmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Prostat kanseri, erkek popülasyonunu önemli derecede etkileyen bir sağlık sorunudur. Önemli sonuçları olmasına rağmen tarama yöntemlerinin zamanında uygulanmasıyla birlikte olumlu sonuçlara ulaşılabilir. Literatürde, özellikle erkekler üzerinde, prostat kanseri taramaları bilgi düzeyine ilişkin çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışmada hemşirelik bölümü öğrencilerinin prostat kanseri taramalarına yönelik bilgi düzeyinin düşük olduğu görülmüştür. Yapılmış çalışmalardan ve çalışmamızın sonuçlarından yola çıkarak

bazı demografik etmenlerin taramalara ilişkin bilgi düzeyini etkilediği sonucuna varılmıştır. Bu bilgiler ışığında, hem birey hem de toplum sağlığını ileriye taşıyacak olan hemşirelik öğrencilerinin prostat kanseri taramalarına ilişkin bilgi düzeyinin ve bilgi düzeyi üzerindeki etkili faktörlerin belirlenerek, başta hemşirelik müfredatında onkolojik hastalıklar ve onkoloji hemşireliğine dair konuları içeren derslere ağırlık verilmesi olmak üzere gerekli girişimlerin uygulanması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

1. Sung, H, Ferlay, J, Siegel, R.L, Laversanne, M, Soerjomataram, I, Jemal, A, and Bray, F (2021). "Global Cancer Statistics 2020: GLOBOCAN Estimates of Incidence And Mortality Worldwide For 36 Cancers in 185 Countries". *CA Cancer J Clin*, 71 (3), 209-249. <https://doi.org/10.3322/caac.21660>.
2. Wang, L (2017). "Early Diagnosis of Breast Cancer". *Sensors*, 17 (7), 1572.
3. Shamsi, M, and Islamian, J.P. (2017). "Breast Cancer: Early Diagnosis And Effective Treatment By Drug Delivery Tracing". *Nuclear Medicine Review*, 20 (1), 45-48.
4. WHO (2022). "Cancer". (Accessed: 10.03.2022) Available from: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/cancer#:~:text=Cancer%20is%20a%20leading%20cause,and%20rectum%20and%20prostate%20cancers>.
5. T.C. Sağlık Bakanlığı (2022). "2017 Yılı Türkiye Kanser İstatistikleri". (Accessed: 10.03.2022) Available from: <https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/kanseristatistikleri/yillar/2017-turkiye-kanser-i-statistikleri.html>.
6. Ceyhan, O, Göriş, S, Demirtaş, A ve Kılıç, Z (2018). "Erkek Hastaların Prostat Kanseri Taramaları Hakkında Bilgi Düzeyleri". *Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 20 (2), 184-191.
7. Mofolo, N, Betsu, O, Kenna, O, Koroma, S, Lebeko, T, Claassen, F.M. and Joubert, G (2015). "Knowledge of Prostate Cancer Among Males Attending A Urology Clinic, A South African Study". *SpringerPlus*, 4 (67), 1-6. [10.1186/s40064-015-0824-y](https://doi.org/10.1186/s40064-015-0824-y).
8. Çapık, C ve Gözüm, S (2011). "Prostat Kanseri Taramaları Bilgi Testinin Türk Diline Adaptasyonu". *Türk J Geriatr*, 14 (3), 253-258.
9. US Preventive Services Task Force (2018). "Screening For Prostate Cancer. US Preventive Services Task Force Recommendation Statement". *JAMA*, 319 (18), 1901-1913. [10.1001/jama.2018.3710](https://doi.org/10.1001/jama.2018.3710).
10. Rendon, R.A, Mason, R.J, Marzouk, K, Finelli, A, Saad, F, So, A, and Breau, R.H. (2017). "Canadian Urological Association Recommendations on Prostate Cancer Screening And Early Diagnosis". *Can Urol Assoc J*, 11 (10), 298-309. <http://dx.doi.org/10.5489/cuaj.4888>.
11. Islam, R.M, Billah, B, Hossain, N and Oldroyd, J (2017). "Barriers To Cervical Cancer and Breast Cancer Screening Uptake In Low-Income And Middle-Income Countries: A Systematic Review". *Asian Pac J Cancer Prev*, 18 (7), 1751-1763.
12. Akuoko, C.P, Armah, E, Sarpong, T, Quansah, D.Y, Amankwaa, I and Boateng, D (2017). "Barriers to Early Presentation And Diagnosis Of Breast Cancer Among African women Living In Sub-Saharan Africa". *PlosOne*, 12 (2), 1-10.
13. Morlando, M, Paoa Pelullo, C and Di Giuseppe, G (2017). "Prostate Cancer Screening: Knowledge, Attitudes and Practices In a Sample of Men In Italy. A survey". *PLoS ONE*, 12(10), 1-11.
14. Ogunsanya, M.E, Brown, C.M, Odedina, F.T, Barner, J.C, Adedipe, T.W. and Corbell, B (2017). "Knowledge of Prostate Cancer And Screening among Young Multiethnic Black Men". *American Journal of Men's Health*, 11 (4), 1008-1018. [10.1177/1557988316689497](https://doi.org/10.1177/1557988316689497).
15. Weinrich, S.P, Seger, R, Miller, B.L, Davis, C, Kim, S, Wheeler, C, and Weinrich, M (2004). "Knowledge of The Limitations Associated With Prostate Cancer Screening Among Low-Income Men". *Cancer Nurs*, 27 (6), 442-453.
16. Campbell, L.C. and McClain, J (2013). "Exploring Prostate Cancer Literacy and Family Cancer Awareness In College Students: Getting Ahead of The Curve In Cancer Education". *J Canc Educ*, 28 (4), 617-622. [10.1007/s13187-013-0546-1](https://doi.org/10.1007/s13187-013-0546-1).
17. Garza, C.V, Aceituno, L.G, Villa, A.R, Arroyo, M.P, Flores, M.R. and Rodriguez, E.L. (2010). "Knowledge About Cancer Screening Among Medical Students and Internal Medicine Residents In Mexico City". *J Canc Educ*, 25 (4), 624-631. [10.1007/s13187-010-0098-6](https://doi.org/10.1007/s13187-010-0098-6).
18. Majeed, H.M. and Atiyah, H.H. (2021). "Assessment of Employees' Knowledge Concerning Contributing Factors And Early Detection For Prostate Cancer In Baghdad University Colleges In Bab-Almudam". *Indian Journal of Forensic Medicine&Toxicology*, 15 (1), 1712-1717.
19. Lee, E, Park, Y and Park, J (2016). "Knowledge, Health Beliefs and Screening Status of Prostate Cancer Among Middle-Aged and Elderly Men". *Open Journal of Nursing*, 6, 672-687.
20. Çapık, C (2012). "Investigating The Factors That Affect The Knowledge Level Regarding Prostate Cancer Screenings". *Turkish Journal of Urology*, 38 (4), 185-189. [10.5152/tud.2012.039](https://doi.org/10.5152/tud.2012.039).
21. Jarb, A.F, Aljuaid, A.K, Alghamdi, S.M, Almathami, A.A, Altawili, A.A. and Alesawi, A (2022). "Awareness About Prostate Cancer and Ist Screening in Medina, Jeddah, and Makkah, Saudi Arabia Population". *Urology Annals*, 14 (1), 27-32.
22. Asiamah, B.Y, Tawiah, D.Y, Baafi, D, Ackumey, M.M. (2017). "Perceptions and Knowledge About Prostate Cancer and Attitudes Towards Prostate Cancer Screening Among Male Teachers in the Sunyani Municipality, Ghana". *African Journal of Urology*, 23 (4), 184-191. [10.1016/j.afju.2016.12.003](https://doi.org/10.1016/j.afju.2016.12.003).
23. Reynolds, D (2008). "Prostate Cancer Screening In African American Men: Barriers and Methods For Improvement". *American Journal of Men's Health*, 2 (2), 172-177. [10.1177/1557988307312784](https://doi.org/10.1177/1557988307312784).
24. Ford, M, Vernon, S, Havstad, S, Thomas, S and Davis, S (2006). "Factors Influencing Behavioral Intention Regarding Prostate Cancer Screening Among Older African American Men". *The Journal of The National Medical Association*, 98 (4), 505-514.